

Sygn. akt I A Cz 2288/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2014r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie - Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Józef Wąsik (spraw.)

Sędziowie: SSA Grzegorz Krężolek

SSA Regina Kurek

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2014 r. w Krakowie,

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. G.

przy uczestnictwie J. T. oraz M. W. - pełnomocnika Komitetu Wyborczego Stowarzyszenia (...)

o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego

na skutek zażalenia uczestników na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 listopada 2014 r. sygn. akt IX G Ns 8/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I A Ca 2288/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 14 listopada 2014r Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie z wniosku M. G. przy uczestnictwie J. T. oraz M. W. - pełnomocnika Komitetu Wyborczego (...) w B. postanowił:

I. zakazać uczestnikom J. T. i pełnomocnikowi wyborczemu Komitetu Wyborczego Stowarzyszenia (...) rozpowszechniania jako nieprawdziwych następujących informacji:

- że Miasto B. „...od lat nie ma planu zagospodarowania przestrzennego”,

- że Miasto B. posiada „...ponad 16 milionów złotych zaciągniętego długu”,

- o kwocie „deficytu” Miejskiego(...)w B. w wysokości „1.976.525zł” ,

- o spadku dochodów podatkowych gminy, w wypowiedzi : „... tymczasem z podatków do kasy miejskiej wpływa coraz mniej pieniędzy”,

- o „ kilkuletnich zwolnieniach” podatkowych dla dużych supermarketów w B.;

II. nakazać uczestnikowi J. T. sprostowania najpóźniej w ciągu 48 godzin nieprawdziwych informacji :

- że Miasto B. „...od lat nie ma planu zagospodarowania przestrzennego”,

- że Miasto B. posiada „...ponad 16 milionów złotych zaciągniętego długu”,
 - o kwocie „deficytu” Miejskiego (...)w B. w wysokości „1.976.525zł”,
 - o spadku dochodów podatkowych gminy , zawartej w wypowiedzi: „... tymczasem z podatków do kasy miejskiej wpływa coraz mniej pieniędzy”,
 - o „ kilkuletnich zwolnieniach” podatkowych dla dużych supermarketów w B.,
- w formie ogłoszenia o treści: „ J. T., kandydat na burmistrza Miasta B. z ramienia (...) Stowarzyszenie (...) oświadcza, że rozpowszechnione przez KW Stowarzyszenie (...) informacje o:
- braku planu zagospodarowania przestrzennego dla Miasta B.,
 - zaciągnięciu przez Miasto B. ponad 16 milionów długu,
 - różnicy między dochodami i wydatkami bieżącymi (...),
 - spadku dochodów podatkowych Miasta B.,
 - udzieleniu kilkuletnich zwolnień podatkowych dla dużych supermarketów prowadzących działalność w B. - są nieprawdziwe, opublikowanego na pierwszej stronie Przeglądu (...) o wielkości 18,2cm(pion) na 27cm (poziom), czcionką kroju Times N. R. , Rozmiar (...)oraz na stronie internetowej(...)oraz na stronie internetowej Komitetu Wyborczego Stowarzyszenia (...) portalu społecznościowym F. :(...)

III. oddalić wnioski w dalej idącym zakresie;

IV. umorzyć postępowanie wobec Komitetu Wyborczego Stowarzyszenia (...);

Za podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd przyjął następujące fakty: Wnioskodawca jest urzędującym burmistrzem Miasta B. i razem z uczestnikiem J. T. kandyduje na stanowisko burmistrza Miasta B. w wyborach zarządzonych na dzień 16.11.2014r.

J. T. kandyduje z Komitetu Wyborczego Stowarzyszenia (...), którego pełnomocnikiem wyborczym jest uczestnik M. W..

W ramach kampanii wyborczej Komitet Wyborczy Stowarzyszenia (...) opublikował, dostępny pod adresem internetowym (...), materiał filmowy „S. wyborczy (...). (...) ten poświęcony jest agitacji wyborczej, prezentowane są w nim wypowiedzi ludzi i informacje słowne, jednoznacznie zachęcające do wsparcia w tych wyborach kandydatów i programu Komitetu. Występujące w nim osoby w swoich wypowiedziach propagują program Komitetu, posługując się argumentacją z odwołaniem się do zaobserwowanych przez nie niedostatków w dotychczasowym stanie rzeczy, w odniesieniu do zadań miejscowej władzy i wskazują w związku z tym na własne rozwiązania. W części filmu zatytułowanej(...), występująca A. D., podnosząc, że ludzie chcieliby się budować, stwierdziła wprost, że „od lat nie ma planu zagospodarowania przestrzennego” (dowód : zapis filmu na płycie CD).

W tygodniku (...) nr (...)z dnia 7.11.2014r., na stronie 15-tej Komitet Wyborczy Stowarzyszenia (...) opublikował tekst pod tytułem: B. zadłużone na ponad 16 milionów !!!, który także poświęcony był agitacji wyborczej na rzecz (...) (...).

W przedmiotowej publikacji, prezentując negatywną ocenę wyników rządów dotychczasowych władz, a imiennie burmistrza, zachęcano do głosowania w aktualnych wyborach na osoby ze Stowarzyszenia (...). W ramach odwoływania się do wyników dotychczasowych rządów, przytoczone zostały w tej publikacji wszystkie zakwestionowane we wniosku, a przytoczone wyżej stwierdzenia (stąd zbędnym jest ich ponowne przytaczanie w tym miejscu). W publikacji podano ogólnie, że dane podawane w tym tekście podano w oparciu o dane publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej. Poza tym przedmiotowy tekst w jego części, która została zakwestionowana,

nie zawierał przybliżenia zakresu pojęciowego użytych w nim pojęć, czy wielkości. Kwestionowane informacje są podawane w tekście jako aktualnie mające miejsce (zastane). dowód : tygodnik (...) nr (...)z dnia 7.11.2014r., strona 15.

Miasto B. posiada aktualnie obowiązujący, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. (dowód: publikacja: (...) Prawnej Lex). Według wieloletniej prognozy finansowej miasta B., uchwalonej uchwałą Rady Miejskiej nr (...) z dnia 21.10.2014r. ,prognozowany dług miasta B. na 31.12.2014r. ma wynieść 16.675.236zł , a wyniesie na koniec roku 2014 15.850.000zł. Według tejże prognozy wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań w 2014r został ustalony na 6,34%, a wskaźnik dopuszczalny spłaty zobowiązań w 2014r został ustalony na 10,81%. (dowód : uchwała Rady Miejskiej w B. z dnia 21.10.2014r., nr (...) z załącznikami, oświadczenie skarbnika Miasta B. z dnia 12.11.2014r.).

W odniesieniu do Miejskiego (...)w B. zaplanowano w budżecie na rok 2014 wydatki na bieżącą działalność jednostki na kwotę 1.829.525 zł, a dochody z tytułu usług świadczonych przez tą jednostkę na kwotę 890.000zł, różnica pomiędzy dochodami, a wydatkami stanowi kwotę 939.525zł. (dowód : informacja burmistrza z dnia 12.11.2014r, poświadczona przez skarbnika Miasta wraz z planem finansowym).

W kolejnych latach, między 2010r., a 2013r. ,dochody podatkowe miasta B. rosły od kwoty 15.654.269,43zł do 18.952.131,08zł (w roku 2013). (dowód Rb-P. roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych, lata 2010, 2011, 2012, 2013).

W kolejnych latach, między 2010r., a 2013r., na niewielkie stosunkowo kwoty miasto B. stosowało umorzenie podatku od nieruchomości lub ulgi, rozłożenie na raty spłaty podatku od środków transportowych, umorzenie podatku od spadków i darowizn, od czynności cywilno- prawnych (dowód : informacja burmistrza miasta B. z 12.11.2014r).

Uchwała Rady Miejskiej w B. nr (...) z dnia 29.04.2014r. w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorstw na terenie Miasta B. stanowiących pomoc de minimis przewiduje dla przedsiębiorców zwolnienia od podatku od nieruchomości, pod warunkami w niej określonymi i na wniosek zainteresowanego. (dowód: Uchwała Rady Miejskiej w B. nr (...) z dnia 29.04.2014r.).

Powołane wyżej dowody, w odniesieniu do dokumentów prywatnych i urzędowych Sąd uwzględnił mając w tym na uwadze to co wynika z art. 244k.p.c. i art. 245k.p.c.

Odnosząc się do powołanej przez uczestników uchwały budżetowej na rok 2014, w ocenie Sądu nie ma ona decydującego znaczenia, albowiem zawiera dane planowane na mający nastąpić rok. Budżet jest z istoty swej planem, zamierzeniem finansowym na okresy przyszłe; nie zawiera on aktualnych danych i nie oznacza potwierdzenia osiągnięcia jego zamierzeń na dany czas. W niniejszej sprawie kwestionowane wypowiedzi tyczyły danych wyników finansowych aktualnie mających miejsce.

Sąd podkreślił, że w kwestionowanych publikacjach nie odwoływano się do prognoz, czy planów finansowych, lecz podawane wielkości podawano jako stan zastany. Ponieważ uchwała budżetowa takich danych nie zawiera, nie może być miarą dla podawanych w publikacji wielkości, stąd jej znaczenie w tym aspekcie nie jest decydujące, a pomocnicze.

W ocenie Sądu I Instancji obydwie zakwestionowane formy: spot internetowy i tekst w prasie spełniają kryteria materiału wyborczego, zawierającego agitację wyborczą, jednoznacznie wskazuje na to cały ich przekaz i czas upublicznienia, w okresie aktualnej kampanii wyborczej. Sąd uwzględnił, że tekst w gazecie był poświęcony personalnie wnioskodawcy, którym jest aktualny burmistrz B., kandydujący też na burmistrza miasta w obecnych wyborach.

Mając na uwadze zebrane w sprawie dowody, Sąd za nieprawdziwą informację uznał tą, która dotyczy braku planu zagospodarowania przestrzennego. Wszak wykazano, że miasto B. ma obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego.

W świetle oświadczenia skarbnika Miasta B. z dnia 12.11.2014r. nie potwierdziła się też informacja o zadłużeniu Miasta B. na ponad 16.000.000 zł oraz o deficycie Miejskiego (...)w B. na kwotę 1.976.525zł, bowiem, różnica pomiędzy

dochodami, a wydatkami stanowi tu kwotę 939.525 zł, potwierdzoną informacją burmistrza z dnia 12.11.2014r., poświadczoną przez skarbnika Miasta, popartą planem finansowym.

Sąd nie podzielił zapatrywania uczestników, że prognozy, mogą być tu właściwą miarą dla określenia zadłużenia. W odniesieniu do kwestii deficytu, skoro nie zdefiniowano w publikacji prasowej tego pojęcia, to usprawiedliwione jest przyjęcie jego w znaczeniu potocznym, jako stanu niedoboru pomiędzy dochodami, a wydatkami, szczególnie, że rzecz tyczyła jednostki budżetowej, nie samofinansującej się.

W świetle danych zamieszczonych w Rb-P. roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych, lata 2010, 2011, 2012, 2013 w ocenie Sądu nieprawdziwe jest stwierdzenie, że z podatków do kasy miejskiej wpływa coraz mniej pieniędzy, skoro z tychże dokumentów wynika, że w kwotach nominalnych z tytułu podatku wpływa ich więcej z roku na rok, na przestrzeni czterech lat. Prognozy co do tego wpływu, w ocenie Sądu nie mają znaczenia, albowiem w publikacji, jak to już wyżej podkreślono, mówi się wyraźnie o tendencji zastanej, a nie przyszłej.

Analiza informacja burmistrza miasta B. z 12.11.2014r. w przedmiocie wykazu osób fizycznych i prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej 500 zł oraz udzielono pomocy publicznej za lata 2010-2013, w ocenie Sądu również daje podstawy do przyjęcia, iż miały miejsce kilkuletnie zwolnienia podatkowe dla dużych supermarketów w B.. Przeciwnie z tych zestawień wynika, że tylko w nielicznych wypadkach i na stosunkowo niskie kwoty miasto B. stosowało umorzenie podatku od nieruchomości lub ulgi, rozłożenie na raty spłaty podatku od środków transportowych, umorzenie podatku od spadków i darowizn, od czynności cywilno - prawnych. Wspiera to uchwała Rady Miejskiej w B. nr (...) z dnia 29.04.2014r. w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorstw na terenie Miasta B. stanowiących pomoc de minimis, która przewiduje dla przedsiębiorców zwolnienia od podatku od nieruchomości, ale pod warunkami w niej określonymi i na wniosek zainteresowanego.

Natomiast wnioskodawca nie zdołał wykazać, że informacja co do wskaźnika zadłużenia gminy, jako największego ze wszystkich gmin P. (...), jest nieprawdziwa. Aczkolwiek odwołał się on do przyjętych wskaźników łącznej spłaty zobowiązań, to nie wynika z nich, jakie zadłużenie i wskaźniki mają pozostałe gminy P., jaka jest tu relacja wielkości między gminami. Poza tym wnioskodawca posługuje się inną miarą wyliczenia niż autorzy publikacji prasowej. Okoliczność, że przyjęty przez nich wskaźnik przestał obowiązywać od 2014r., sama w sobie nie wyklucza możliwości czynienia według niego obliczeń, oraz nie uzasadnia tego, że wynik się zdezaktualizował, nie oddaje wyrażonej w nim wielkości. Należało zatem, stawiając tezę o nieprawdziwości jego wyniku, wykazać to tą samą miarą lub obalić chociażby twierdzenie o aktualnym najwyższym zadłużeniu gminy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał za zasadne zakazanie uczestnikom rozpowszechniania informacji wykazanych jako nieprawdziwe, a J. T. ich sprostowania.

Sąd stanął na stanowisku, że chociaż kwestionowane publikacje pochodziły od Komitetu Wyborczego Stowarzyszenia (...), to były redagowane w interesie J. T. jako bezpośredniego konkurenta wnioskodawcy do stanowiska burmistrza i zasadne będzie zdementowanie nieprawdziwych informacji właśnie przez J. T.. Wszak przepis art. 111 Kodeksu wyborczego stoi na straży gwarancji wyborcom, że w toku kampanii wyborczej będą mieli podawana prawdziwe informacje i w oparciu o nie dokonają rzetelnego, a nie zmanipulowanego wyboru. Poza tym odcięcie się kontrkandydata, przez sprostowanie, od nieprawdziwych informacji, przywróci pozycje obu kandydatów na stanowisko burmistrza wobec wyborców.

Sąd nie uwzględnił wniosku o nakazanie przeproszenia wnioskodawcy. Jak to wynika z art. 111 Kodeksu wyborczego, takie przeproszenie jest usprawiedliwione w sytuacji, gdy dobra osobiste zostały naruszone. Publikacja internetowa w ocenie Sądu nie daje podstaw do przyjęcia naruszenia nią dóbr osobistych wnioskodawcy. Co do materiału w gazecie, który personalnie odwoływał się do wnioskodawcy, do wywiązywania się przez wnioskodawcę z funkcji burmistrza, to jednak uwzględnić należy, że jego retoryka nastawiona była na krytykę wyników władz B., w tym burmistrza. Ponadto

sam wnioskodawca wnioskuję, aby te przeprosiny nie nawiązywały do uchybienia jego osobie, jego dobru, lecz były za podanie nieprawdziwych danych odnoszących się do Miasta B..

W ocenie Sądu nakazane zaniechanie rozpowszechniania nieprawdziwych informacji i sprostowania właściwie spełni cel regulacji przewidzianej w art. 111§1 Kodeksu wyborczego i interes wnioskodawcy, w związku z czym brak jest uzasadnienia w niniejszej sprawie, aby dodawać do tego obowiązek wpłacenia kwoty na rzecz organizacji pożytku publicznego. Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 111 Kodeksu wyborczego.

Zażalenie na to postanowienie w zakresie pkt II – błędnie nazwane apelacją – wnieśli uczestnicy J. T. oraz M. W. – pełnomocnik Komitetu Wyborczego(...).

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucili naruszenie art. 111 Kodeksu wyborczego, poprzez niewłaściwe jego zastosowanie, polegające na nałożeniu na uczestników obowiązków rażąco nieadekwatnych do zachowania uczestników w trakcie kampanii wyborczej, w szczególności do formy i treści prowadzonej przez uczestników agitacji wyborczej.

Podnosząc powyższy zarzut wnieśli o zmianę zaskarżonego orzeczenia, poprzez zobowiązanie uczestnika do opublikowania sprostowania na stronach środkowych Przeglądu (...), czcionką rozmiaru 10 oraz zezwolenie uczestnikom, aby w treści sprostowania zamieszczonego w Przeglądzie (...) oraz na stronach internetowych wymienionych w postanowieniu zamieszczona została informacja o tym, że zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd w postępowaniu w trybie art. 111 Kodeksu wyborczego, prognozowane zadłużenie Gminy B. na koniec 2014 roku ma wynieść 15 850 000,00 zł.

W uzasadnieniu uczestnicy wskazali, że nie kwestionują poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych. Weryfikacji wymaga natomiast stanowisko Sądu w zakresie treści obowiązków nałożonych na uczestników. Zwrócili uwagę, że sporny materiał prasowy opublikowany został na 15 stronie Przeglądu (...), czcionką rozmiar 10. W związku z powyższym nałożony na uczestników przez Sąd obowiązek do opublikowania sprostowania na stronie 1 w.w. tygodnika, czcionką rozmiar 24 należy uznać za zbyt dolegliwy i rażąco nieadekwatny do stopnia szkodliwości naruszenia prawa ustalonego przez Sąd I instancji. Dodali, iż szacunkowy koszt publikacji sprostowania na 1 stronie Przeglądu (...), przy uwzględnieniu wymiarów i czcionki opisanych w zaskarżonym postanowieniu wynosi 3 000,00 złotych. Konieczność poniesienia takiego wydatku stanowiłaby de facto dla uczestników dodatkową dolegliwość, również nieadekwatną do treści i formy informacji rozpowszechnianych podczas kampanii wyborczej.

Dodali, że prognozowane zadłużenie Gminy B. na koniec 2014 roku ma wynieść nie ponad 16 000 000 złotych, ale 15 850 000 złotych, co z punktu widzenia polityki finansowej Gminy oraz z punktu widzenia wyborców nie stanowi istotnej różnicy. W ocenie uczestników względy słusznościowe, w szczególności prawo mieszkańców Gminy do rzetelnej informacji uprawniają uczestników do podania w treści sprostowań informacji o rzeczywistym stanie zadłużenia Gminy B..

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu zażalenia nie znalazł podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

Na wstępie należy podkreślić, że przedmiotowe teksty stanowią formę agitacji wyborczej. Przepis art. 105 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. nr 21 poz. 112) za agitację wyborczą uznaje publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego. Kampanie wyborcze poza pierwszoplanową funkcją demokratycznego wyboru na niektóre urzędy powinny pełnić również funkcję edukacyjną. Z programów kandydatów i zarzutów wobec kontrkandydatów wyborcy powinni dowiedzieć się między innymi jak przedstawia się prawdziwa sytuacja ich jednostki samorządowej. Tymczasem uczestnicy podali nieprawdziwe informacje. Nadto przypisanie osobie publicznej istotnego zaniechania obowiązków może spowodować utratę zaufania potrzebnego do uzyskania poparcia społecznego.

Z tego względu na podstawie art. 111 § 1 p.5 Kodeksu wyborczego Sąd wydał trafne orzeczenie. Należy podkreślić, że informacje negatywne zazwyczaj są zauważane i zapamiętywane łatwiej, niż ich sprostowania. Z tego względu zasadnym jest opublikowanie sprostowania na pierwszej stronie Przeglądu (...) o wielkości 18,2 cm (pion) na 27cm (poziom), czcionką kroju Times N. (...), rozmiar (...). Podobną funkcję pełnią kilkakrotne ogłoszenia, co w niniejszej sprawie nie ma miejsca. Reasumując, rozstrzygnięcie niniejszego wniosku w trybie przewidzianym w art. 111 § 1 kodeksu wyborczego było uzasadnione.

Żądanie umieszczenia w orzeczeniu informacji o zadłużeniu Gminy B. nie znajduje podstaw procesowych, bowiem nie było objęte treścią wniosku.

Z tych względów zażalenie należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 kpc i 13 § 2 kpc.